

POVEȘTILE ROMÂNEȘTI ÎN LIMBA RUSĂ.

În anul 1902 a apărut la Moscova (Editura Tipografiei I. D. Sitin) o colecție de basme românești publicate de A. I. Jațimirski sub titlul: „*Skazociniia sokrovișcia zabıtavo ugolka*”,¹⁾ care nu este cunoscută la noi. Volumul coprinde, într'o preafrumoasă execuție tehnică, 23 de basme și povești, precum și numeroase tablouri care redau cât se poate de fidel viața românească dela țară.

Credem a face un bun serviciu publicului românesc, readucând aci o parte din duiosaa *Precuvântare* alui A. I. Jațimirski.

„Dacă ai fost vreodată, cititorule, în vreun sat românesc, așezat pitorește la poalele Carpaților arginții și suri, sau dacă ai trecut prin stepa întinsă dela malurile bătrânei Dunăre, liniștite, desigur, nu odată ți s'a întâmplat să auzi dela românce bătrâne, cu suflet bun, minunate povești de demult, pline de o înaltă și curată poezie, de un adânc adevăr asupra vieții, de mișcătoare epizoade, sau de scene comice și de un captivant interes.

„Despre înalta valoare a basmelor populare românești nu este greu să te convingi: e suficient să amintim doar atât că, grație basmelor populare și tradiției românești s'au putut ivi operele de artă ale celebrei scriitoare, Regină a României, care a intrat în viața literară sub pseudonimul de Carmen Sylva. Mulți poeți români cari, durere, sunt prea puțin cunoscuți publicului din Rusia, au fost inspirați de mintea și fantezia populară din aceste monumente lipsite de viclesug”

Reproducând apoi, pe patru pagini irtregi, descrierea vieții sufletești a poporului românesc de Vasile Alexandri, făcută în prefața colecției de poezii populare, Iațimirski continuă:

„Până acum nici un basm românesc n'a fost tradus în limba rusă și pentru întâia oră această lacună se repară prin ediția de față. La alegerea basmelor ne-am folosit, mai întâi, de însemnările proprii, al doilea, de următorii autori români: Elena Sevastos: Povești; Petre Ispirescu: Basmele Românilor; N. A. Bogdan: Povești și Anecdote; I. Manliu: Carte de cetire; S. Fl. Marianu: Ornitologia română etc., dar traducerea nu am făcut-o totdeauna din cuvânt în cuvânt, ci am adaptat-o înțelegerii cititorilor ruși.

¹⁾ Comorile de basme ale unui colț uitat.

„De încheiere trebuie să mai adaug, scumpul meu cititor, că și eu m'am născut într'un săracuț sătuleț din stepa Dunăreană și bătrâna mea bunică în fiecare seară mă adormea în melodiile cântecelor de leagăn românești, pe cari eu nici până astazi, deși bătrân, nu le pot asculta fără să mă coprindă un adânc sentiment de bucurie . . . Eu am crescut mare, am început să înțeleg și să vorbesc, dar paralel cu viața reală, constientă, eu am trăit și o altă viață, o altă lume, — lumea fantastică a basmelor românești, pe care cu o plăcere inedită o prezint micilor mei cititori.

„Multe basme fermecătoare și înfricoșătoare mi-a povestit buna mea maică, dar asemenea basme nu peste mult au încetat să-mi placă; eu mă îndrăgostisem de basmele în care se vorbea de suferinți adânci și de lupta grea ce o duc oamenii săraci și obidiți cu nedreptatea ce domnește pe pământ și de consolarea pe care le-o trimitea soarta, drept recompensă pentru mâhnirea îndurată . . .

„De câte ori draga mea bunică începea să povestească, mă lăsam imediat de sburdălniciu și nu odată mi-am lăsat, în mod vicleau, în toiul celui mai interesant joc, pe nelipsitul meu prieten — pisicuța albă. Nu peste mult am renunțat și la jocuri. Așteptam cu nerăbdare să sosească seara, când eu și cu îngrijitoarea mea ne retrageam într'o cămăruță scundă, unde în fața unei lămpi cu o lumină blândă și azurie, dintr'ordată, dela primele cuvinte ale bunicei, mă transpuneam în lumea fantastică a minunaților și drajilor mei eroi”.

„Deatunci a trecut multă vreme, dar niciodată din amintirea mea nu s'au șters interesele și instructivele basme care mi-au înlocuit, în îndepărtata mea copilărie, și prietenii și jocurile, iar mai târziu nu odată m'au făcut să uit nenorociri și lipsuri, — de cari nu puțină parte am avut în nebuloasa tinerețe și chiar prea multe în friguroasa-mi bătrânețe . . .

A vorbi despre însemnătatea basmelor în educația copiilor, nu este nici o nevoie. Eu cred că toată lumea știe, că majoritatea scriitorilor ruși, cu a căror nume țara se mândrește, s'a crescut cu asemenea basme. Deveniți mari și luând peana în mână, ei au creat minunate figuri, ne-au captivat închipuirea cu povești fermecătoare și sincere, ei inșiși recunoscând, că cea dintâi sămânță a adevăratei poezii a fost aruncată în sufletul lor de basmele populare. În biografia multor scriitori ruși veți găsi aceleași amintiri despre o bună îngrijitoare care cu basme minunate reconciliază pe junii ei eroi cu trista realitate și care, mai târziu se evidențiază ca cea dintâi învățătoare în viață și cea dintâi inspiratoare de poezii. Eu merg și mai departe și zic, că fără o asemenea influență, mulți scriitori nu ar fi putut respecta atât de delicat formele poetice populare. În basmele populare românești, cititorii mei vor găsi, desigur, multe lucruri ce îi vor ajuta să se impace cu viața, care multora nu le surâde, ci din potrivă, îi face să sufere, după cum au suferit și eroii acestor basme.”

P. Nemoianu.